Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

№ 3

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Google Scholar

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 796 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана........ 10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохиров Жалолиддин Очилович, Самадов Хомид Самандарович

Investitsion marketingni rivojlantirish asosida mintaqa investitsiya jozibadorligini oshirish 16
Ahmedov Alim Babaniyazovich

O‘zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi........ 22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug‘bek Mirzayevich, Mamanov Alisher

Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan........ 28
Luiza Sayfullovna Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna

Oliy o‘quv yurtlarida matematik statistikani o‘qitishning xususiyatlari........ 34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo‘razovna

Turizmda tadbirkorlikning o‘ziga xos xususiyatlari 37
Mardonova Dilafruz Kosimovna

Oziq-ovqat xavfsizligi ta’minoti: O‘zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari........ 41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o‘g‘li

Mamalakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog‘ozlar bozorining o‘rni va roli 46
Akramov Azamat Ramziddinovich

Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati........ 53
Iminov Mahmudjon Azimjon o‘g‘li

Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi........ 60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich

Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta’minlashning muhim mezoni........ 65
Jo‘rayev Behzod Nuraliyevich

Iste’molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakillantirish........ 70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna

Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish 75
Mirzayeva Nargiza Batirovna

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o‘rni........ 80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi

Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari........ 84
Quldoshev Asliddin Tursunovich

Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash........ 89
Nasriyeva Zebiniso A’zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna

Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo‘llari 100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna

Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta’minlashning ekonometrik tahlili 105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna

Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств........ 111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович

The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan........ 116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambagʻallikni qisqartirishdagi ahamiyati 121
Abdullayev Habibullo Asadulla oʻgʻli

Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar 125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi

Amerika Qoʻshma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari 131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi

Oʻzbekiston Respublikasida qishloq xoʻjaligini innovatsion rivojlanish yoʻllari 135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi

Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry 140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna

Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish koʻrsatkichlarini prognozlash va modellashtirish 144
Bobomuratov Imomqul Islamovich

Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili 149
Talipova Dilfuza Nabiyevna

Agrar soha korxonalarining moliyaviy qoʻllab-quvvatlash tizimini takomillashtirish 154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon oʻgʻli

Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue 158
Meyliev O. R., Gofurova K.

Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtsodiy rivojlanishiga ta’siri 166
Hazratqulov Shahboz Boboqul oʻgʻli

Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan 170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna

Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini oʻtkazish amaliyoti 174
Joʻrayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi

Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari 178
Kamilova Iroda Xusnitdinovna

Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish 183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna

Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan oʻrni va ularning rivojlanishi 188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavlatovich

Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta’sirini baholashning nazariy asoslari 194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna

Oʻzbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga oʻtish samaradorligini oshirish 200
Mirzayev Bexruz Abdulla oʻgʻli

Andijon viloyatida kambagʻallik darajasini qisqarishiga taʻsir etuvchi koʻrsatkichlar 214
Musaeva Ziyoda Allayarovna

Oʻzbekiston Respublikasi qishloq xoʻjaligi eksportida marketing muammolari 218
Musyeva Shoira Azimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich

Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari 223
Akramova Nargiza Axrorovna

Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qoʻllash shart-sharoitlari 227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi

Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning oʻziga xos xususiyatlari 231
Nazarova Latofat Toirjon qizi

Oʻzbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yoʻllari 235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich

Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish 240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li

Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv 246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov

Methodological Aspects for Branding in Private Schools 251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi

Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора 256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли

Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish 261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich

Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari 267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari 275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi

Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi 279
Saidqulova Firuza Farmonovna

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari 283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich

O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili 288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna

Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari 294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi

The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions 303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi

Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish 307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich

Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlilikni baholashni xalqaro stanadartlar asosida takomillashtirish 311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi

Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari 314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna

Oliy ta'lim muassasalarida gibrid bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish 319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li

Роль инвестиций в ситеме железнодорожного транспрта в Республике Узбекистан 325
Акбарова Лайло Упашевна

Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari 330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.

Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida 334
Davlayev G'olib Ashurovich

Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi 337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi

Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari 343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov

Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar 348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi 354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.

Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari 358
Karimov Anvar Aktam o'g'li

Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari 362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich

Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar 367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich

Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlari 373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich

Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi 380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich

Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari 386
Musyeva Shoira Azimovna

Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением 390
Нодирбек Холбаев

Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash 396
Nuriddinov Zufar Akbarovich

Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана 402
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич

O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish 408
Oybek Elmuratov

Intellektual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari 411
Maxmudova Nargiza Davlyat qizi

Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract 416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi

Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati 421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li

Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida 426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi

O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri 431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li

Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане 437
Аскаров Бахтиер Аскарович, Собирова Мукаддас Хамидуллаева

Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан 442
Холиков Сулаймон Уткир угли

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlari 447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna

O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili 452
Sayfullayev Siddik Nosirovich

Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash 457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li

Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari ... 462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna

Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами ... 469
Хайдарова Малика Шокирджановна

Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida ... 478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich

Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari ... 482
Shaislamova Nargiza Kabilovna

Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari ... 491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi

Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlari ... 498
E. N. Raximov

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi ... 504
Avazov Ilxom Ravshanovich

Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish ... 509
Djuraeva Guzal Shavkatovna

Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish ... 513
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li

Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari ... 517
Igitov Jurabek Kuzibekovich

The impact of corporate governance on firm performance and financial stability ... 524
Muhammadyor Yunusov

Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari ... 537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna

Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari ... 541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina

Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari ... 544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi

Korxonalarning bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari ... 550
Umarova Hulkar Umidulloyevna

O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi ... 555
Do'stova Aziza Qahramonovna

Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari ... 559
Iroda Majidova

Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari ... 565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li

Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari ... 569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi

"Зелёная экономика" как фактор повышения экономического роста страны ... 573
Тураева Адиба Икрамовна

Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi ... 580
Xasanov Rustam Rabimovich

Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari ... 583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich

Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта 588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.

Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati 594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna

Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari 598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna

Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi 601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li

The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market 607
Khasanov Umarbek Begmat ugli

Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari 613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich

O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari 621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li

Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish 627
Maxammadiyev M. M.

Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari 632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna

Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari 636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li

Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения 644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович

Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish 649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevna

Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan 656
Hakimov Feruz Khurshid ugli

O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili 659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna

Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashitirish imkoniyatlari 665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich

Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari 670
Turdiev Shaxriddin Erxonovich

Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari 675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich

Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi 681
Meliyev Isroil Ismoilovich

"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi 686
Urunbayev Saparbek Samatovich

Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari 692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich

O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar 699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich

Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape 704
Otaboev Akhmed Makhsudbek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov

Xalqaro migratsiyaning O‘zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta’siri 709
Tilabova Kumush Farhod qizi

Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений 714
Пирмухамедова Шахноза

Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан... 719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи

Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли 725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна

Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etishning afzalliklari va muammolari 730
Axmedova Dilbar Buronovna

Natijaga yo‘naltirilgan budjetlashtirishda sog‘liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati........ 734
Ishmanova Diana Nurmamadovna

Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari 737
Muxtorova Madina Azamat qizi

Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar 741
A’zamxo‘jayeva Nihola Sulaymon qizi

Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari 746
Yodgorova Xalima To‘lqinovna

Budjet ijrosini samarali ta’minlashda davlat xaridlarining ahamiyati 752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o‘g‘li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna

Aholi sog‘ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir 763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna

Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati 769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna

Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o‘rni 778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna

Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas’uliyat (“Rossiya temir yo‘llari” OAJ misolida) 784
Xidirova Marg‘uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o‘g‘li

Raqamli transformatsiyaning O‘zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta’siri 790
Saitkamolov Muxammadxo‘ja Sobirxo‘ja o‘g‘li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MINTAQALARNI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI TARAQQIYOT STRATEGIYASIGA TA'SIRINI STATISTIK BAHOLASH

Nuriddinov Zufar Akbarovich
Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutining mustaqil izlanuvchisi, iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholashga yoʻnaltirilgan hamda tadqiqot natijasida ilmiy va amaliy tavsiyalar taklif etilgan. Natijada, mintaqalarni investitsion jozibadorlik koʻrsatkichlari statistik tahlil qilinib, ularni taraqqiyot strategiyasiga ta'siri baholangan. Bunda, mintaqalar iqtisodiyotining rivojlanishini investitsion jozibadorlikka bogʻliqligini ekonometrik modellari taklif qilingan.

Kalit soʻzlar: statistik indikatorlar, taraqqiyot strategiyasi, statistik baholash, iqtisodiy indekslar, investitsion jozibadorlik, ekonometrik model.

Abstract: This article is focused on the statistical assessment of the influence of investment attractiveness of regions on the development strategy and offers scientific and practical recommendations as a result of the research. As a result, the indicators of investment attractiveness of regions were statistically analyzed and their impact on the development strategy was evaluated. In this case, econometric models of the dependence of regional economic development on investment attractiveness were proposed.

Key words: statistical indicators, development strategy, statistical evaluation, economic indices, investment attractiveness, econometric model.

Аннотация: Данная статья посвящена статистической оценке влияния инвестиционной привлекательности регионов на стратегию развития и предлагает научно-практические рекомендации по результатам исследования. В результате статистически проанализированы показатели инвестиционной привлекательности регионов и оценено их влияние на стратегию развития. При этом были предложены эконометрические модели зависимости регионального экономического развития от инвестиционной привлекательности.

Ключевые слова: статистические показатели, стратегия развития, статистическая оценка, экономические показатели, инвестиционная привлекательность, эконометрическая модель.

KIRISH

Jahon tajribasi shuni koʻrsatadiki, mamlakat va uning mintaqalariga investitsiyalarni jalb qilish hamda ularni ragʻbatlantirish vositasi sifatida soliq siyosati qoʻllaniladi. Mamlakatlar sarmoyadorlarni ustuvor tarmoq yoki mintaqalarga jalb qilish uchun turli moliyaviy imtiyozlarga tayanadi. Soʻnggi oʻn yillikda dunyo boʻylab qabul qilingan soliqqa oid investitsiya siyosati chora-tadbirlari tahlili shuni koʻrsatadiki, soliq ta'tillari va pasaytirilgan korporativ daromad soligʻi kabi foydaga asoslangan ragʻbatlantirishlar tez-tez uchraydigan va keng tarqalgan hisoblanadi.

Dunyoda 2021-yilda global toʻgʻridan toʻgʻri xorijiy investitsiyalar oqimi 2020-yili pandemiyadan oldingi darajaga qaytgan va 1,58 trillion dollarni tashkil etgan boʻlib [1], bu COVID-19 pandemiyasi paytidan 64 foizga koʻpdir. Bu davrda, transchegaraviy bitimlar va xalqaro loyihalarni moliyalashtirish kuchli boʻldi, ular moliyalashtirish shartlari asosida infratuzilmani ragʻbatlantirdi. Biroq sanoatda yashil maydon investitsiyalarining tiklanishi, ayniqsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda zaifligicha qolmoqda.

Ushbu jahonning iqtisodiy koʻrsatkichlariga hamohang ravishda mamlakatimizning iqtisodiy koʻrsatkichlarining oʻzgarish darajasida pandemiyaning ta'siri yuqori boʻldi. Ayniqsa, 2020-yilda Respublikada asosiy kapitalga oʻzlashtirilgan investitsiyalarning oʻsish sur'ati 95,6 foizni, ya'ni 2019-yilga nisbatan 42,5 va 2023-yilga nisbatan 26,5 foiz bandga kamaygan [2].

Mamlakatimizda 2017-2021-yillarda xalqaro investitsiyalarning oqimi keskin koʻpayib bordi va oʻsish darajasi tezlashib ketdi. Buning asosiy sabablaridan biri, Mamlakatimiz Prezidenti hamda Hukumat tomonidan olib borilgan oqilona siyosat va har bir soha hamda tarmoqlar kesimida qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar doirasida belgilab berilgan aniq va puxta vazifalarning bajarilishi natijasi sifatida koʻrsatish mumkin.

Ammo, mamlakatga kiritilgan investitsiyalarning jozibadorligi, ularning samaradorligi va iqtisodiyotning oʻsishiga qoʻshgan hissasini koʻrsatuvchi tadqiqotlar, tahliliy materiallar hamda koʻp omilli ekonometrik tahlillarni oʻtkazishni talab qiladi, bu kabi omillar tadqiqotning dolzarbligini koʻrsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga taʼsirini statistik baholashdagi metodologik jihatlarining nazariy hamda uslubiy tomonlarini tadqiq qilish jarayonida bir qator Xorij mamlakatlari, Mustaqil Davlatlar Hamdoʻstligi mamlakatlari hamda Mamlakatimiz olimlari olib borgan tadqiqotlarni oʻrgandik.

Buyuk Britaniya olimlari tomonidan Qirollik muhandislik akademiyasida olib borilgan tadqiqotlaridagi xulosalardan birida, Buyuk Britaniyada koʻplab innovatsion aktivlar mavjud, ushbu aktivlarni Hukumat uzoq muddatli istiqbolda investitsion muhitni yaratadigan, samarali harakat qilish imkonini beradigan umumiy, barqaror va strategik siyosatni taʼminlashdan iborat, deb aytilgan [3].

Yao Pang, Yan-cheng Fan va Xiang Hung kabi olimlarning tadqiqotlarida iqtisodiyot uchun korxonalarning ilmiy-tadqiqot investitsiyalarini va ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini ragʻbatlantirishni oshirish lozimligi hamda ularni statistik baholash metodlari berilgan [4].

T.M. Longhini, J.M. Kavalsanti, S.L. Borges va B.P. Ferreira kabi olimlar, tarmoqlarning sof sotish hajmiga ijobiy taʼsir koʻrsatadigan innovatsiyalarga investitsiyalar – bu mashina va uskunalarni sotib olish, shuningdek, texnik tayyorgarlik va sanoat loyihalarini ishlab chiqish deb baholashgan [5].

D. Klement tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda, iqtisodchilar innovatsion investitsiyalarning samaradorlikka taʼsirini statistik baholash metodologiyasi ustida ishlashlari lozimligi haqida aytib oʻtgan [6].

I.A. Mandich va A.V. Bikovalar tomonidan yozilgan risolada yuqori texnologiyali korxonalarning innovatsion-investitsion rivojlanishining muammoli nuqtalarini statistik baholashlar natijasida koʻrsatib bergan [7].

D.X. Shadiyeva iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktorlik ishini “Milliy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishini investitsiyalashning nazariy asoslarini takomillashtirish” mavzusida qilib, bunda innovatsion-investitsion rivojlanishning nazariy asoslari yoritib berilgan [8].

Z.A. Nuriddinov va P.B. Isamuxamedova ilmiy izlanishlaridan “Harakatlar strategiyasi: vazifalar, statistik tahlillar va natijalar” nomli maqolasida Harakatlar strategiyasining iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirish yoʻnalishida qoʻyilgan maqsad va vazifallarning holati statistik tahlil qilinib erishilgan natijalar yoritilgan hamda takliflar ishlab chiqilgan [9].

Yuqorida qayd etilgan va boshqa ilmiy tadqiqot ishlarda mamlakat va mintaqalarning investitsion jozibadorligi, samaradorligi hamda ularning natijadorligining tadqiqi olib borilgan. Ammo, mamlakatimizda mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga taʼsiri statistik jihatdan chuqur baholanmaganligi hamda ular boʻyicha investitsion muhit reytingi yuritilmasligi tadqiqot ishini dolzarbligini koʻrsatadi.

METOD VA MATERIALLAR

Mintaqalar iqtisodiyotiga kiritilayotgan investitsiyalarning jozibadorligi tarmoqlarning koʻrsatkichi hamda aholining yashash tarziga taʼsiri qanday darajada boʻlayotganligini statistik baholash maqsadida ekonometrikaning ctrukturaviy tenglamalarni modellashtirish (Structural equation models (SEM)) modeli orqali amalga oshiramiz.

Strukturaviy tenglamani modellashtirish (structural equation models (SEM)) yoki tenglamalar sistemasi koʻrinishidagi ekonometrik modellar orqali korrelyatsiyasini oʻrganib chiqish mintaqalar iqtisodiyotining tarmoqlarida investitsiyaning samaradoriligini statistik baholash mukammal model sifatida taklif qilamiz. Strukturaviy tenglamani modellashtirish tushunchasi – bu statistik maʼlumotlarni moslashtiradigan turli xil matematik modellar, kompyuter algoritmlari va statistik usullarning jamlanmasini anglatadi.

Strukturaviy tenglamani modellashtirish qoʻllanila boshlangan davrda koʻpincha ijtimoiy fanlarda qoʻllanilgan. Bunda kuzatilgan va tasodifiy oʻzgaruvchilar oʻrtasidagi munosabatlarni tahlil qilish imkonini beradi. Bu model natijasida mintaqalar iqtisodiyotining tarmoq koʻrsatkichlarining oʻsish darajasini ijobiy tomonga oʻzgartiradigan xulosalarni amaliyotga implementatsiya qilish yaxshi natijalarni berishi isbotlandi.

Strukturaviy tenglamani modellashtirishda omillar sifatida quyidagi koʻrsatkichlar tanlab olindi.

- Yalpi hududiy mahsulotning oʻsish surʼatlari (YGDP(GR)(1)), foizda
- Sanoat mahsuloti ishlab chiqarishning oʻsish surʼati (YIP(GR)(2)), foizda

- Xizmatlar hajmining o‘sish sur’atlari (YS(GR)(3)), foizda
- Qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi mahsulot(xizmat)larining o‘sish sur’ati (YAFF(GR)(4)), foizda
- Asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalarning o‘sish sur’ati (XCI(GR)), foizda.

Ushbu sanab o‘tilgan omillar orqali strukturaviy tenglamani modellashtirishning matematik ifodasini tuzib oldik, agar bunda bir tenglamaning natijaviy o‘zgaruvchisi (u) boshqa tenglamada (x) omil singari qatnashsa, u holda rekursiv tenglamalar sistemasi ko‘rinishidagi quydagi matematik ifodani tuzish mumkin:

Ushbu sistemada har bir tenglamadagi natijaviy belgi (u)lar oxirgi tenglamada omil belgilar sifatida qatnashadilar. Bu tenglamalar sistemasida har bir tenglama mustaqil tenglama sifatida qaraladi. Aslida tenglamalarning har biri regressiya tenglamalari bo‘lib, ularning parametrlarini aniqlash uchun eng kichik kvadratlar usuli qo‘llaniladi.

IV. TAHLIL VA NATIJALAR

Oxirgi yillarda mintaqalarga kiritilgan investitsiya hajmining oshganligi statistik tahlillarda ko‘rish mumkin. Ya’ni 2017-2021-yillarda Respublikada asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalar 2,1 barobarga oshgan bo‘lsa, 2012–2016-yilllarda bu ko‘rsatkich 1,5 barobarni tashkil qilgan. Ushbu ko‘rsatkich o‘zgarishini mintaqalar kesimida quyidagi diagrammada ko‘rish mumkin.

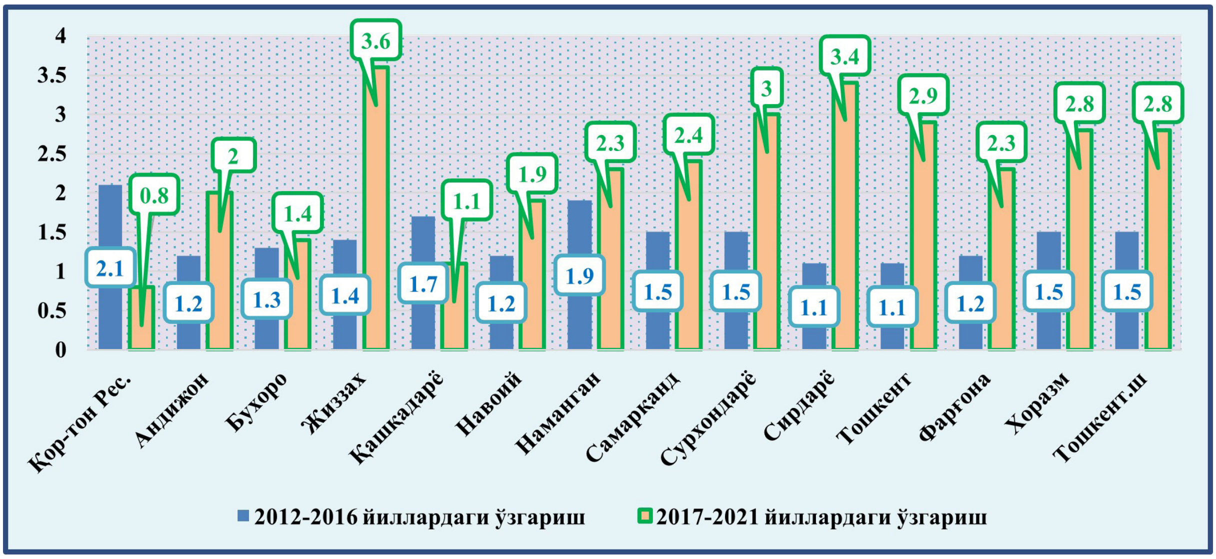

1-rasm: Mintaqalarda asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalarning o‘zgarish darajasi, barobar [10]

Ushbu rasmdan ko‘rinib turibdiki, 2012–2016-yillarga nisbatan 2017–2021-yillarda asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalarning o‘sish darajasi eng yuqori bo‘lgan viloyatlar Jizzax 3,6 barobar (2012–2016-yillarda 1,4 barobar), Sirdaryo 3,4 barobar (1,1 barobar), Surxondaryo 3,0 barobar (1,5 barobar), Toshkent 2,9 barobar (1,1 barobar) va boshqalar, o‘sish darajasi past bo‘lgan Qoraqalpog‘iston Respublikasi 0,8 barobar (2,1 barobar) hamda Qashqadaryo viloyati 1,1 barobarni (1,7 barobar) tashkil qilgan.

Ammo, mintaqalardagi investitsiya hajmlarining keskin oshishi tarmoqlar rivojlanishiga ta’sirini strukturaviy tenglamani modellashtirishning matematik ifodasi hamda tegishli amallarni maxsus statistik dastur, ya’ni STATA paketi orqali omillarning bog‘liqligi bo‘yicha har bir mintaqa kesimida tadqiqot olib boriladi.

Quyidagi 2-rasmda mintaqalar kesimida strukturaviy tenglamani ekonometrik modellarining grafikasi keltirilgan, unga ko‘ra mintaqada qaysi tarmoqlarga investitsiyalar ta’sirining o‘zgarishi yuqori bo‘lganligini ko‘ramiz.

Ushbu modellarning natijasiga qarab, ya’ni har bir tarmoqqa kiritilgan investitsiyalarning ta’siri tomonidan mintaqalar 6 guruhga ajratildi. Bu guruhlar mintaqalarga kiritilgan investitsiyalarning sanoat, xizmat va qishloq xo‘jaligi sohalardagi ijobiy yoki salbiy ta’siriga qarab ajratildi hamda quyidagi mulohazalar shakllantirildi.

Xususan, qishloq xo‘jaligi sohasida o‘z mablag‘lari hisobidan yoki chet el investorlarini jalb qilgan holda investitsiya kiritish xaritasini shakllantirish lozim. Ushbu xaritada har bir viloyatning tumanlari kesimida ularning salohiyatidan kelib chiqib investitsiya jalb qilish yo‘nalishlarini ishlab chiqish zarur, bundan tashqari xaritada risklarning oldini olish bo‘yicha ko‘rsatmalar ishlab chiqish lozim.

Xizmatlar tarmog‘ini yanada rivojlantirish maqsadida o‘z mablag‘lari hisobidan investitsiya kiritish tarmoqning rivojlanishiga ta’sirini ko‘proq ko‘rsatishi aniqlandi.

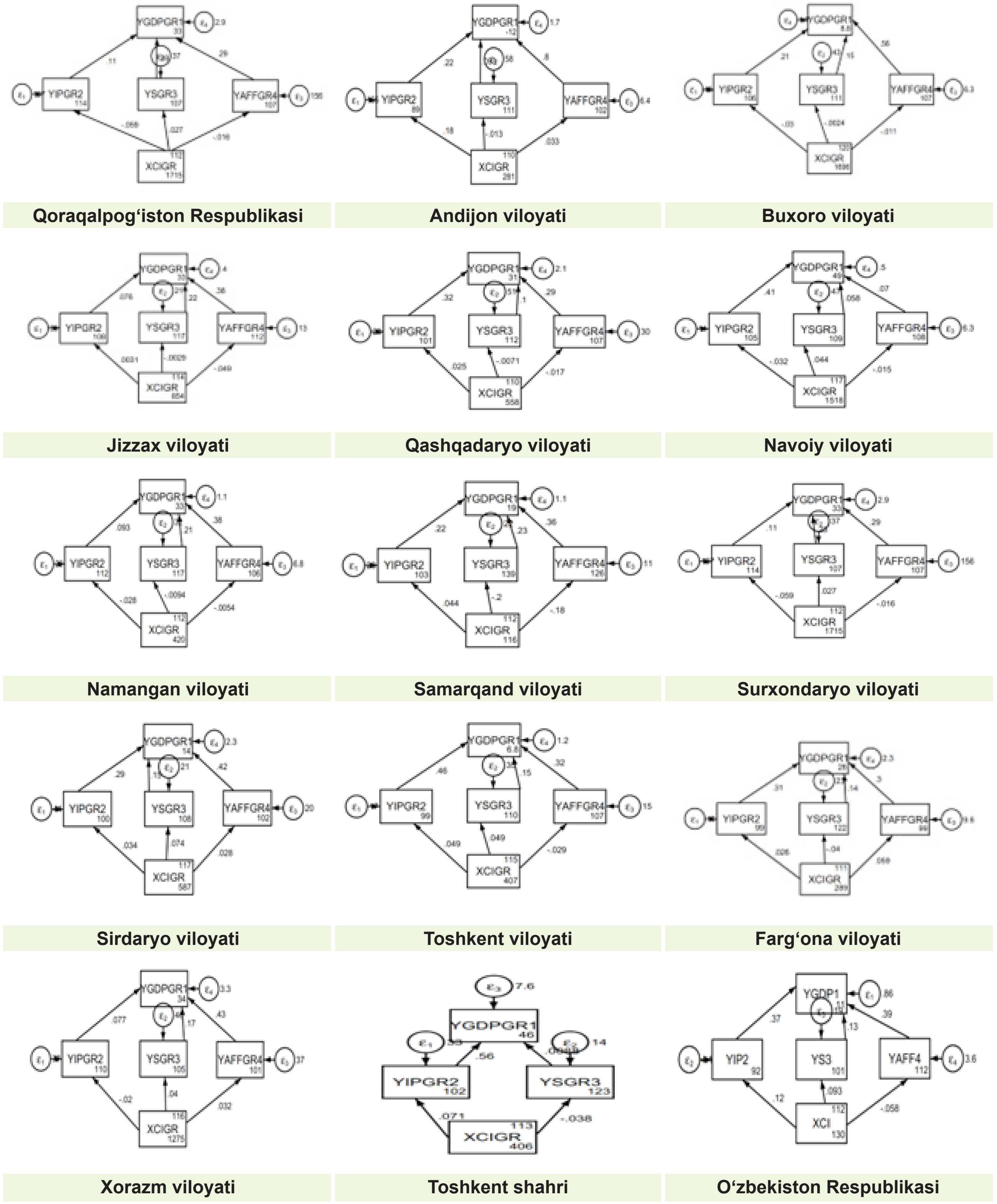

2-rasm: Mintaqalar kesimida SEM modelining ko‘rinishi

Sanoat tarmoqlarini rivojantirishga investitsiyalarni yanada oshirib, yalpi qo‘shilgan qiymat zanjirini hosil qiladigan ishlab chiqarishni kengroq yo‘lga qo‘yish maqsadga muvofiq. Bu esa, o‘z navbatida viloyat va uning subyektlari iqtisodiyotini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ekonometrik modellar asosida olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, davlat tomonidan ajratiladigan investitsiyalarni sohalarga yo‘naltirishni bosqichma-bosqich kamaytirib borish zarurligini anglatadi.

Xalqaro kapital va investitsiyalar oqimining koʻpayishi koʻp jihatdan quyidagi vazifalarni muvaffaqiyatli amalga oshirishga bogʻliq boʻladi.

Birinchidan, qonun ustuvorligini, xususiy mulk dahlsizligini taʼminlash, raqobatbardoshlikni oshirish orqali xususiy va toʻgʻridan toʻgʻri xorijiy investitsiyalar hajmini samarali oshirishga qaratilgan saʼy-harakatlarni jamlagan holda “davlat – asosiy investor” amaliyotidan bosqichma-bosqich voz kechish, davlatning iqtisodiyotdagi rolini pasaytirish va investitsiyalar samaradorligini oshirish.

Ikkinchidan, agrar sohada yer munosabatlarining huquqiy asoslarini mustahkamlash, tadbirkorlik faoliyatini tashkil etish va yuritish, tadbirkorlar uchun yer ajratish va mulkiy huquqlarni taʼminlash sohasidagi mavjud muammolarni hal etish.

Uchinchidan, davlat korxonalari va tijorat banklarini tarkibiy oʻzgartirish va xususiylashtirish boʻyicha chora-tadbirlarni kuchaytirish.

Toʻrtinchidan, elektr energiya bozorini liberallashtirish va iqtisodiyot tarmoqlari, shuningdek, boshqa infratuzilma obyektlarini energiya bilan taʼminlashni yaxshilash.

Beshinchidan, tijorat bank tizimini isloh qilish, xususiy sugʻurta va kapital bozorini rivojlantirish.

Oltinchidan, pudrat ishlari bozorini shakllantirish, tender savdolarining shaffofligini taʼminlash, qurilish tashkilotlarini modernizatsiya qilish va ularning harakatchanligini oshirish.

V. XULOSA VA TAVSIYALAR

Oʻrganilgan davr mobaynida mamlakatda asosiy kapitalga oʻzlashtirilgan investitsiyalar oʻsish surʼatining bir birlikka oshishi, sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishining oʻsish surʼatini 0,115 birlikka, xizmatlar hajmining oʻsish surʼatini 0,093 birlikka oshganligi hamda qishloq xoʻjaligi mahsulotlari oʻsish surʼatini 0,058 birlikka kamaytirgan.

Shuningdek, respublikaning yalpi ichki mahsulotiga tarmoqlarning bogʻliqlik darajasi ijobiy, yaʼni sanoat mahsulotlarining oʻsish surʼati bir birlikka oshsa yalpi ichki mahsulotning oʻsish surʼati 0,373 birlikka, xizmatlarning oʻsish surʼati bir birlikka oshsa yalpi ichki mahsulotning oʻsish surʼati 0,132 birlikka hamda qishloq xoʻjaligi mahsulotlari oʻsish surʼati bir birlikka oshsa yalpi ichki mahsulotning oʻsish surʼati 0,394 birlikka oshishi aniqlandi.

Bu esa, tarmoqlarga jalb qilingan investitsiyalarning jozibadorligi mamlakatning yalpi ichki mahsulotiga qoʻshimcha qoʻshilgan qiymat yaratishini anglatadi.

Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib quyidagilar taklif qilinadi:

- davlat, xususiy va xorijiy investitsiyalarni teng ulushlarda jalb qilish orqali strategik jihatdan yirik va yuqori texnologiyalarga asoslangan investitsiya loyihalarini qurish, ular foydalanishga topshirilgandan soʻng ushbu obyektlardagi davlat ulushini bozor narxlarida sotish;
- respublika hududlaridagi investitsiyaviy nomutanosiblikni qisqartirish, hududlar uchun investitsiyaviy standartlarni joriy qilish, har bir hududning investitsiyaviy jozibadorligini oʻrtacha yaqin koʻrsatkichga olib kelish;
- barcha tuman (shahar)larni oʻz ichiga olgan “Raqamli xarita” platformasini ishga tushirish va unda quyidagi imkoniyatlarni nazarda tutish:
- har bir tuman (shahar) infratuzilmasi (yoʻl va koʻchalar soni va uzunligi, asfaltli, qumli va b.), elektr, ichimlik suvi va gaz bilan taʼminlanganlik darajasi;
- ijtimoiy obyektlar holati (shifoxona, poliklinika, maktablar va b.);
- tuman (shahar)da hokimligi va boshqa davlat organlari vakolati doirasiga kiradigan masalalar (obyektlar);
- jismoniy va yuridik shaxslar tomonidan haqiqatga toʻgʻri kelmaydigan maʼlumotlar ustidan shikoyat berish imkoniyati.

“Hududlarning investitsiya muxiti milliy reytingi”ni takomillashtirish boʻyicha normativ-huquqiy hujjat loyihasini ishlab chiqish. Bunda quyidagilarni nazarda tutish:

- har 3-yilda bir marotaba budjet parametrlarini shakllantirishda shahar va tumanlarning toifasini reyting natijalaridan kelib chiqib qayta koʻrib chiqish;
- reyting tizimini raqamlashtirish;

- reytingni shakllantirishda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish, tadbirkorlik rivojlanish darajasi, investitsiya muhiti hamda hududlarning oʻsish nuqtalariga ta’sir qiladigan koʻrsatkichlarni kiritish.

Yuqorida taklif qilingan yoʻnalishlarda ishlarni jadal ravishda olib borish mintaqalarni investitsion siyosatini takomillashtirishga hamda uning jozibadorligini oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati:

1. United Nations publication issued by the United Nations Conference on Trade and Development. UNCTAD/WIR/2022. World investment report 2022 y. https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf#page=22.
2. www.stat.uz – Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Статистика агентлиги маълумотлари асосида.
3. Royal Academy of Engineering September 2015. Published by Royal Academy of Engineering Prince Philip House, 3 Carlton House Terrace, London SW1Y 5DG. (https://www.raeng.org.uk/publications/reports/investing -in-innovation)
4. Yao Pang, Yan-cheng Fan, and Xiang Huang. Innovation investment and sustainable development. E3S Web of Conferences 23 6, 03010 (2021).
5. Longhini, T.M., Cavalcanti, J.M.M., Borges, S.L., & Ferreira, B.P. (2018). Investment in Innovation and its Influence on Net Sales: An Analysis Based on PINTEC Data. Brazilian Business Review, 15(1), 1–16.
6. Douglas Clement. Investing in innovation. Federal Reserve Bank of Minneapolis. January 30, 2019 (https://www.minneapolisfed.org/article/2019/ investing-in-innovation).
7. Мандыч И.А., Быкова А.В. Тренды инновационно-инвестиционного развития высокотехнологичных предприятий//Российский технологичес-кий журнал. 2019. Т. 7. –№ 5. –С. –79–92.
8. Shadiyeva D.X. Milliy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishini investitsiyalashning nazariy asoslarini takomillashtirish. Iqtisodiyot fanlari boʻyicha falsafa doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiyasi. Oʻzbekiston Milliy universiteti – 2020-y.
9. Nuriddinov Z.A., Isamuxamedova P. Harakatlar strategiyasi: vazifalar, statistik tahlillar va natijalar.// Davlat statistika qoʻmitasining “Oʻzbekiston statistika axborotnomasi” ilmiy elektron jurnali. –2021-yil, 2-son.
10. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma’lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.